

Kalkmørtel

-

Tidsskrifter

Architekten, Afd B, 4 okt. 1901

1901

TEKNISKE MEDDELELSER.

Kalkmørtel kan, naar den er rigtig tilberedt og behandlet, i Fasthed og Bindekraft meget godt optage Konkurrencen med Mørtel af Portland-Cement. Jo ældre Kalken er, c : jo længere den har været læsket, des bedre og mere holdbar Mørtel vil den afgive.

Naar Kalk læskes, er der nemlig altid mange Smaastykker, som ikke læskes helt og saaledes gaar med i Kalkkulen. Benyttes nu denne Kalk — hvad ofte sker — efter kort Tids Forløb til Mørtel, som derpaa anvendes til Opmuring eller Puds, kan Læskningen af de enkelte Partikler først gaa fuldstændigt for sig, naar Mørtelen allerede er ført paa. Herved vil der paa visse Steder danne sig Revner og Blærer i Pudsen, som endog paa enkelte Steder kan falde helt af.

Hvis man anvender mere end et enkelt Lag til Puds, bør man helst anvende grovere Sand og større Kalkmængde til de dybeste Lag, og finere Sand samt mindre Kalk til de øverste. Naturligvis er det en Forudsætning for Pudsens Holdbarhed og Godhed, at hvert enkelt Lag maa være helt tørt, før det næste paaføres.

Til Stenenes Forbindelse egner frisk læsket Kalk sig bedre, da denne

hurtig binder mellem vaade Sten. Skal saadanne Sten forbindes, bestrør man det paaførte Kalklag med fint, ikke helt læsket Kalkpulver, og Kalkfugerne størkner paa denne Maade hurtigt og fuldkomment, saa at det efter et Par Dages Forløb er umuligt at drive et skarpt Jærn ind i Fugen. Ved Pud-sning kan man ligeledes blande frisk læsket Kalk og afsiet Kalk med skarpt Sand og gnide Fladen med frisk tilberedt Kalkpulver. Denne Tilberedning af Mørtel har allerede været benyttet af Romerne i Rhinegnene og i Omegnen af Trier, hvor man intet Steds har fundet Kalkgruber fra den Tid.

Iøvrigt kommer det ved Kalkmørtel meget an paa Kalkens Sammen-sætning og Behandling, idet næsten enhver Kalk kræver sin særlige Behandlingsmaade.

Ved flere Lag Puds har følgende Sammensætninger vist sig gode:

	Sand.	Kalk.	Lagets Tykkelse.
1 Lag Puds (groft Sand)	2½	1	2—3 ctm.
2 — — (middelgr. Sand)	3	1	1½—2 —
3 — — (middelfint Sand)	3½	1	1 —
4 — — (fint Sand)	4	1	3—4 —
5 — — (fint Sand)	5	1	2—3 —

X.

Smedejærns-Søjler af profilvalset Jærn blev tidligere fremstillet ved Sammennitning. Paa Grund af Udboringen af Nittehullerne saavel som ved selve Sammennitningen blev dog Prisen paa saadanne Smedejærns-Søjler væsentlig højere end paa Støbejærnsøjler. En Hr. *Georg Schmidt* i *Elberfeldt* har for nogen Tid siden funden paa en Fremgangsmaade for Søjler, der er sveisede paa langs og forsynede med to Sveissømme. Paa denne Maade vil Smedejærnsøjler i Fremtiden kunne laves langt billigere end hidtil.

Fremgangsmaaden er følgende: To retvinklede Jærnplader, hvis Tykkelse-, Længde- og Breddemaal retter sig efter Søjleens Bestemmelse, lægges paa hinanden, sammenhæftes ved Længdekanterne, opvarmes til Sveishede og bringes under et Par Valser, hvorved de to Længdekanter sammen-sveises. For at undgaa, at de midterste Dele af Pladerne svejses sammen, anbringes mellem disse en let fugtet Strimmel Asbest. Efter at Værkstykket har forladt disse Valser, bringes det mellem to andre profilerede Valser og udvalses her i passende Længde og Tykkelse. Herved frembringes tillige Ribber, Kannelering eller lign., som skal tjene til at forstærke Søjlen. Bag-efter følger en Udvidning af Søjlen over Dorne af passende Form. X.

Elektriske Glødelamper har som oftest den uheldige Egenskab, at Lyset i umiddelbar Nærhed af Lampen bliver for skarpt. Anvendes Buelamperne i Værksteder, vil Arbejderne ofte blændes saa meget, at det er dem umuligt at arbejde i den Del af Værkstedet, som ligger i Buelampens Nærhed. Dette kan paa en nem Maade afhjælpes ved at Buelamperne monteres omvendt σ : ved at den negative Kulspids ikke — som nu almindeligt — anbringes nederst i Lampen, men derimod øverst. Herved vil det grelle

Lys ikke kastes nedad, men opad mod Loftet, og hvis dette er godt hvidtet, vil Lyset fordeles regelmæssigt i passende Styrke til Arbejdspladserne.

I mange Værksteder, Skolelokaler etc., har man, for at undgaa det grelle Buelys erstattet Buelampen med Glødelampen. En nøje Beregning har imidlertid vist, at man for ved Glødelamper at opnaa samme Lysstyrke som ved en omvendt Buelampe har langt større Udgifter; Besparelsen ved det omvendte Buelys kan i enkelte Tilfælde endog beløbe sig til 3.—500 %.

X.
